

Sygn. akt IX Ca 603/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Charukiewicz (spr.),
Sędziowie:	SSO Mirosław Wieczorkiewicz, SSR del. Jacek Barczewski
Protokolant:	sekr. sąd. Ewelina Gryń

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2013 r. w Olsztynie,

sprawy z powództwa B. Z. i A. Z.,

przeciwko (...) S.A. w W.,

o zapłatę,

na skutek apelacji powodów i pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 16 maja 2013 r., sygn. akt I C 327/13,

I. oddała obie apelacje,

II. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

Sygn. akt IX Ca 603/13

UZASADNIENIE

Powodowie B. Z. i A. Z. wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 36.033,97 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 maja 2012r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, iż w wyniku zaniedbania właściciela lokalu znajdującego się nad lokalami stanowiącymi własność powodów, doszło do awarii instalacji wodnej, wskutek czego nastąpiło zalanie lokali powodów. Koszt przywrócenia do stanu poprzedniego wyniósł 52 029 zł. Zakres szkód powodowie ustalili na podstawie protokołów rzeczoznawcy ubezpieczyciela, którego łączyła z powodami umowa, komisji zarządcy budynku oraz kosztorysu wykonawcy dokonującego przywrócenia do stanu poprzedniego. W konsekwencji podjętych czynności powodowie otrzymali część odszkodowania. W pozostałym zakresie zarówno pozwany jak i sprawca szkody odmówili zapłaty odszkodowania.

Pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zakwestionował swoją odpowiedzialność co do zasady i wysokości. Stwierdził, iż właścicielowi lokalu położonego powyżej zalanych lokali nie można przypisać zawinonego zachowania lub zaniechania. Zakwestionował również fakturę, za wykonane prace wskazując, iż nie zawiera ona specyfikacji prac i nie wiadomo jakich prac dotyczy. Pozwany zakwestionował również inne dokumenty dołączone do pozwu. Podniósł, że powodowie są płatnikami podatku VAT, mają zatem możliwość jego odliczenia i odszkodowania powinni dochodzić w kwocie netto.

Wyrokiem z dnia 16 maja 2013 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powodów A. Z. i B. Z. kwotę 26 304,97 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 9 maja 2012 r. do dnia zapłaty. Oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2 439,69 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Według ustalonego przez Sąd Rejonowy stanu faktycznego powodowie B. Z. i A. Z. prowadzą działalność gospodarczą, jako wspólnicy spółki cywilnej o nazwie: Grupa (...) s. c. B. Z. i A. Z. z siedzibą przy ul. (...) w O.. Dominującym przedmiotem działalności powodów jest działalność szkoleniowa. Miejszem prowadzenia działalności gospodarczej – stanowiące własność powodów lokale znajdujące się w budynku przy ul. (...) w O., położone na parterze i pierwszym piętrze. Zarządcą budynku jest (...) sp. z o. o. sp. kom. W 2011 r. podmiot ten był również właścicielem pozostałych lokali w budynku, w tym lokalu znajdującego się powyżej lokalu powodów.

Budynek przy ul. (...) w O. został oddany do użytku w II kw. 2011 r. Powodowie przystosowali lokale do potrzeb prowadzonej działalności. W szczególności własnym kosztem przeprowadzili kompletne roboty wykończeniowe.

W nocy z 6 na 7 lipca 2011 r. nastąpiła awaria instalacji wodnej w lokalu nr (...), zlokalizowanym nad lokalami powodów: wskutek pęknięcia mosiężnej przedłużki do prysznica nastąpił wyciek wody i w konsekwencji zalanie lokali powodów: na parterze i pierwszym piętrze. Właścicielem tego lokalu było wówczas Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o. o. w O.. Natychmiast po przybyciu do pracy pracownicy powodów zaalarmowali zarządcę i pogotowie wodno – kanalizacyjne. Woda spowodowała szkody. Największe w pomieszczeniach na parterze: cała powierzchnia podłogi pokryta była wodą do wysokości ok. 10 cm. Do czasu zatrzymania wycieku po ścianach lokalu spływała woda. Prócz podłogi i ścian uszkodzeniu uległ sprzęt biurowy, w szczególności komputerowy oraz część dokumentacji związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Niezwłocznie po zatrzymaniu wycieku rozpoczęły się prace porządkowe i osuszanie budynku. Szkada została zgłoszona do ubezpieczyciela powodów – (...) SA w W. oraz do Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) sp. z o. o. w O.. W dniu 15 lipca 2011 r. sporządzony został protokół szkody na zlecenie tego ubezpieczyciela. Rzeczoznawca A. P. ocenił miejsce szkody oraz jej rozmiar. Sporządzony został kosztorys prac. Oględziny miejsca zdarzenia przeprowadziła także komisja delegowana przez zarządcę budynku.

Po wstępnym osuszeniu i uprzątnięciu miejsca zalania powodowie zlecieli przeprowadzenie remontu zalanych pomieszczeń. Prace zostały przeprowadzone przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie robót budowlanych (...) M. B. z siedzibą w O., temu samemu, który uprzednio wykonał roboty wykończeniowe w lokalach powodów po oddaniu ich do użytkowania. Zamiarem powodów było bowiem doprowadzenie lokali do stanu sprzed zalania.

Przed przystąpieniem do prac wykonawca sporządził kosztorys zawierający zakres prac koniecznych do przeprowadzenia prac budowlanych, dokonał też wyceny prac remontowo budowlanych w zalanych pomieszczeniach. Ponadto dokonano dwukrotnych pomiarów wilgotności, prowadzono osuszanie pomieszczeń, wykonano przegląd instalacji kanalizacyjnej. Niezbędne było także: wymiana stolarki drzwiowej, wymiana podłóg, wymiana i naprawa instalacji elektrycznej, szpachlowanie i malowanie ścian wewnętrznych na parterze budynku. Celem tych prac było przywrócenie pomieszczeń do stanu sprzed ich zalania.

Po przeprowadzeniu prac wykonawca wystawił fakturę VAT nr (...), obejmującą zarówno wyżej wskazane prace, jak i zakup niezbędnych materiałów. Łączna kwota, jaką powodowie zapłacili za przeprowadzenie remontu wynosiła 52.029 zł. Przy czym pracami remontowymi nie zostały objęte pomieszczenia na piętrze, w których rozmiar szkody nie był znaczny, jak to miało miejsce w dolnej kondygnacji, gdzie zbierała się woda ściekająca z góry.

Powodowie przesłali (...) Towarzystwu (...) kosztorys realizacji remontu. Nadto przesłali kompletną dokumentację dotyczącą szkody zarządcy budynku – (...) Sp. z o. o. w O.. Po przeprowadzonym badaniu (...) Towarzystwo (...) przyznało powodom odszkodowanie w wysokości 9.197,75 zł. Po odwołaniu się powodów – dodatkowo kwotę 1.672,14 zł za koszt zakupu komputerów.

Wobec stanowiska ubezpieczyciela powodów, zwrócili się oni ze swymi roszczeniami do Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) sp. z o. o. w O.. Zarządca budynku pismem z dnia 12 grudnia 2011r. potwierdził przekazanie sprawy dotyczącej szkody swojemu ubezpieczycielowi – pozwanemu.

W dniu 13 lutego 2012 r. pozwany wystąpił drogą elektroniczną do powodów o przekazanie dokumentacji umożliwiającej przeprowadzenie postępowania. Powodowie, po uzgodnieniu tego sposobu porozumiewania się, przesłali pozwanemu w formie elektronicznej komplet dokumentów uzasadniających wysokość odszkodowania. Ten po przeprowadzeniu postępowania odszkodowawczego pismem z dnia 8 maja 2012 r. przyznał powodom odszkodowanie w wysokości 5.797,28 zł – za szkodę w mieniu. Do pisma dołączony został kosztorys sporządzony na zlecenie powodów, z naniesionymi przez ubezpieczyciela zmianami, jako podstawa do ustalenia wysokości odszkodowania. Powodowie odwołali się od tej decyzji w zakresie przyznanego odszkodowania. Pozwany, pismem z dnia 22 czerwca 2012 r. , podtrzymał swoje stanowisko.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy przyjął, że pozwany jest odpowiedzialny za następstwa zdarzenia z dnia 7 lipca 2011 r. polegającego na przelaniu się wody w budynku z lokalu położonego wyżej stanowiącego własność ubezpieczonego, do lokalu usytuowanego niżej w związku z umową ubezpieczenia łączącą pozwanego z właścicielem lokalu. Zdaniem Sądu Rejonowego zachowanie sprawcy nosiło znamiona winy nieumyślnej pod postacią niedbalstwa. Nie zadbał on bowiem o stan techniczny znajdującej się w lokalu mosiężnej przedłużki baterii prysznicowej, której pęknięcie było bezpośrednią przyczyną awarii. W ocenie Sądu I instancji powodowie udowodnili również wysokość szkody jaką ponieśli. Pozwany natomiast nie wykazał, iż powodowie szkody nie ponieśli lub ponieśli ją w innym zakresie. Sąd wskazał, że to w postępowaniu likwidacyjnym winno nastąpić ustalenie wysokości odszkodowania, a rolą sądu w ewentualnym procesie jest kontrola prawidłowości ustalenia wysokości odszkodowania. Ponadto Sąd Rejonowy uznał, iż powodowie będący płatnikami podatku od towarów i usług (VAT) mogą obniżyć należny podatek o kwotę podatku naliczonego przy nabyciu rzeczy potrzebnych do naprawienia szkody. Przeciwniej okoliczności natomiast nie wykazali. Ostateczna kwota zasądzonego odszkodowania uwzględniała uzyskane już od pozwanego i sprawcy szkody świadczenia oraz wynikającą z umowy franszyzę redukcijną.

Powyższy wyrok zaskarżyli apelacjami powodowie i pozwany.

Powodowie zaskarżyli wyrok w części oddalającej powództwo co do kwoty 7.491,33 zł i kosztów procesu i zarzucili temu wyrokowi: a) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu przez Sąd pierwszej instancji, iż powodowie są uprawnieni do odliczenia w pełnym zakresie podatku VAT zawartego w fakturze za przeprowadzony remont części zalanych pomieszczeń, podczas gdy z okoliczności sprawy wynika, że powodowie mogli odliczyć podatek VAT jedynie w części; b) naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 361 § 2 Kodeksu cywilnego, poprzez niewłaściwe zastosowanie tego przepisu polegające na ustaleniu kwoty- tytułem naprawienia szkody, jaką ponieśli powodowie- nie odpowiadającej rzeczywiście poniesionym przez powodów kosztów przeprowadzenia remontu części zalanych pomieszczeń; c) naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 328 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, poprzez niewłaściwe wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku, polegające na wskazaniu niewłaściwych przepisów stanowiących podstawę prawną obniżenia podatku VAT oraz naruszenie art.212§ 1 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez nieustalenie istotnych okoliczności sprawy polegające na nieustaleniu, w jakim zakresie powodowie mogli skorzystać z odliczenia VAT.

Wskazując na powyższe zarzuty powodowie domagali się zmiany wyroku w zaskarżonej części i zasądzenia kwoty 7 491,33 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 maja 2012r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu za obie instancje; ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu I instancji w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Pozwany zaskarżył wyrok w części uwzględniającej powództwo, tj. w pkt. I i III, zarzucając temu wyrokowi naruszenie: art. 227 k.p.c. w związku z art. 245 k.p.c. - poprzez wadliwe ustalenie stanu faktycznego w zakresie wysokości szkody w wyniku pominięcia dowodu z dokumentu prywatnego tj. pisma (...) SA z dnia 17 grudnia 2011r. wskazującego na wysokość szkody „remontowej” w kwocie 8597,75 zł; art. 227 k.p.c. w związku z art. 245 k.p.c. - poprzez wadliwe ustalenie stanu faktycznego w zakresie wysokości szkody w wyniku pominięcia dowodu z dokumentu prywatnego tj. Wyceny prac remontowo budowlanych na budynku (...) niezbędnych do wykonania po zalaniu obiektu szkoły opracowanego na zlecenie powodów przez M. B. wskazującego na wysokość szkody „remontowej” w kwocie 99 700 zł; art. 227 k.p.c. w związku z art. 233 k.p.c. w związku z art. 245 k.p.c. poprzez wadliwe ustalenie stanu faktycznego w zakresie wysokości szkody, wyniku zaniechania oceny sprzeczności między dokumentami prywatnymi: pismem (...) SA z dnia 17 grudnia 2011 r. Wyceną prac remontowo budowlanych na budynku (...) niezbędnych do wykonania po zalaniu obiektu szkoły opracowanego na zlecenie powodów przez M. B. oraz fakturą VAT (...) z dnia 30 grudnia 2011r. i kosztorysu M. B.; art. 227 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez zaniechanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, przejawiające się pominięciem przy ocenie kwestii udowodnienia rozmiaru szkody, dokumentów innych niż faktura VAT (...) z dnia 30 grudnia 2011r. - i w konsekwencji uznanie, że brak jest dowodów przeciwnych, wskazujących na inną na wysokość szkody; art. 227 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. - przez wadliwe uznanie, iż nastąpiła zmiana ciężaru dowodu w zakresie wysokości szkody, ze względu na fakt, iż powód spełnił obowiązek udowodnienia wysokości szkody przedkładając dokument prywatny fakturę VAT (...) z dnia 30 grudnia 2011 r.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powodów kosztów procesu za I i II instancję według norm przepisanych. Pozwany wniósł także o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa.

W odpowiedzi na apelację powodów pozwany wniósł o jej oddalenie wskazując w uzasadnieniu na bezzasadność podnoszonych przez powodów zarzutów.

W odpowiedzi na apelację pozwanego powodowie domagali się oddalenia apelacji podnosząc w uzasadnieniu, iż zarzuty pozwanego nie są trafne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Obie apelacje nie są zasadne.

Zdaniem Sądu Okręgowego powodowie nie zakwestionowali skutecznie ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Rejonowy, ani jego oceny prawnej, a zarzuty naruszenia przepisów postępowania są chybione. Wprawdzie należy zgodzić się ze skarżącymi, że Sąd I instancji powołał się na art. 19 ust. 1 ustawy z 8 stycznia 1993r. o podatku od towaru i usług oraz podatku akcyzowym, która z dniem 1 maja 2004r. utraciła moc, jednak ostateczne rozstrzygnięcie Sądu odpowiada prawu. Obowiązująca ustawa z 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług także przewiduje uprawnienia podatnika do pełnego odliczenia podatku naliczonego od wydatków związanych jednocześnie z czynnościami opodatkowanymi i nieopodatkowanymi. Powodowie na okoliczność wysokości poniesionej szkody przedłożyli fakturę Vat, z której wynika stawka podatku Vat 23%. Pozwany już w odpowiedzi na pozew podniósł okoliczność, że powodowie są płatnikami podatku Vat i mają możliwość jego odliczenia, odszkodowania powinni zatem dochodzić w kwocie netto. Powodowie zaś nie zaprzeczyli powyższemu, tym samym Sąd Rejonowy, mając na uwadze wynik całego postępowania, słusznie przyjął powyższą okoliczność jako przyznaną przez stronę powodową. Zgłoszony w apelacji zarzut należy zatem uznać za spóźniony oraz nie znajdujący oparcia w zebranych w sprawie materiale dowodowym (przedstawione przez powodów „wyliczenia” nie zostały poparte żadnym dowodem w sprawie).

W świetle powyższego prawidłowe jest stanowisko Sądu I instancji, że skoro powodowie nie wykazali, iż nie mogą obniżyć podatku Vat w wysokości jak w fakturze Vat nr (...), podstawą ustalenia wysokości odszkodowania powinna być kwota netto wynikająca z przedmiotowej faktury.

Sąd Okręgowy nie podziela również zarzutów pozwanego dotyczących ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji ani oceny materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie. Sąd II instancji dokonując we własnym zakresie oceny materiału dowodowego nie znalazł przyczyn i podstaw uzasadniających poczynienie ustaleń odmiennych niż poczynione przez Sąd I instancji.

Niezasadny jest zarzut pozwanego sprzeczności faktury Vat opiewającej na kwotę 52.029,-zł z „Wyceną prac remontowo budowlanych na budynku (...) niezbędnych do wykonania po zalaniu obiektu szkoły”, sporządzonego na zlecenie powodów przez M. B.. Wynikający z powyższej wyceny koszt prac remontowych w wysokości 99.700,-zł dotyczył pomieszczeń znajdujących się i na parterze, i na piętrze budynku. Natomiast powodowie żądali odszkodowania tylko za prace naprawcze wykonane na parterze budynku, i takie też ustalenia poczynił Sąd Rejonowy. Dlatego jako podstawę wysokości szkody Sąd przyjął fakturę Vat na kwotę 52.029,-zł (brutto), która dotyczyła prac remontowych przeprowadzonych wyłącznie na parterze budynku.

Pozwany zarzucił także, że kosztorys i faktura przedłożone przez powodów mogą stanowić dowód na fakt wykonania prac i wysokość zapłaconej kwoty wynagrodzenia, ale jego zdaniem nie stanowią dowodu na wysokość szkody.

Zarzut powyższy także nie był uzasadniony. Skoro bezspornym był fakt zalania pomieszczeń należących do powodów, poza sporem pozostawała także okoliczność usunięcia szkody przez powodów, to pozwany, który w toku postępowania likwidacyjnego nie sporządził własnego kosztorysu, tylko przyjął do rozliczeń kosztorys przedłożony przez powodów, winien był udowodnić, że koszty faktycznie poniesione przez powodów celem naprawienia szkód po zalaniu nie odpowiadają rzeczywiście poniesionej przez powodów szkocie i że zakres wykonanych prac oraz rodzaj i ilość materiałów nie pozostawał w związku przyczynowym ze szkodą. Pozwany nie sprostał temu zadaniu i w żaden sposób nie podważył wiarygodności dowodów przedstawionych przez powodów, zwłaszcza faktury Vat nr (...), na kwotę 52.029,-zł.

Pozwany nie zgłosił na etapie postępowania przed Sądem Rejonowym wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia zakresu uszkodzeń i wysokości kosztów niezbędnych do przywrócenia stanu poprzedniego. Taki dowód mógł podważyć przedstawione przez powoda dokumenty. Zgłoszenie natomiast takiego wniosku na etapie postępowania apelacyjnego należy uznać za spóźnione. Zgodnie z art. 381 k.p.c. Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później (tak również Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 czerwca 2001 r., IV CZ 64/01, OSNC 2002/3/36). Utrwalona linia orzecznictwa wskazuje, iż nie można oprzeć apelacji na nowych dowodach, których strona nie powołała w pierwszej instancji tylko dlatego, że uważała, iż nie zachodzi taka potrzeba, gdyż przytoczony przez nią materiał dowodowy wystarczy do uzasadnienia jej roszczeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 1973 r., II CR 647/72, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 września 2012 r., I ACa 181/12 LEX nr 1220402). W tej sytuacji nie było podstaw do przeprowadzenia powołanego przez pozwanego w apelacji dowodu z opinii biegłego.

Uwzględniając zatem prawidłowość ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy, co do odpowiedzialności pozwanego za wyrządzoną szkodę oraz wysokości szkody i określenie jej na kwotę 26.304,97 zł, należało również podzielić ocenę dowodów dokonaną przez Sąd I instancji.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Mając na uwadze wynik postępowania odwoławczego, na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. koszty procesu za II instancję zostały pomędzy stronami wzajemnie zniesione.